O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

Ro'yxatga olindi
№ FD-02-14
« 29 **»** 08 **2024 yil**

"TASDIQLAYMAN"
Samarqand iqtisodiyot va servis intituti
rektori M.F.Po'latov
_____
«__»_____2024 yil

MOLIYAVIY HISOBOT
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi: 410 000 – Biznes va boshqaruv

Ta'lim yo'nalishi: 60410100- Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)

Samarqand-2024

Fan/modul kodi	O'quv yili 2024 - 2025	Semestr 3	Kredit-lar 4
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4

1	**Fanning nomi**	**Auditoriya mashg'ulotlari (soat)**	**Mustaqil ta'lim (soat)**	**Jami yuklama (soat)**
	Moliyaviy buxgalteriya hisobi	90	90	180

2

I.FANNING MAZMUNI.

"Moliyaviy hisobot" fani moliyaviy hisobotning nazariy-konseptual asoslari, moliyaviy hisobotlar va biznes qarorlari, moliyaviy hisobot elementlari, moliyaviy hisobot prosedurasi va sikli, moliyaviy hisobotning asosiy obyektlarini tan olish, baholash hamda moliyaviy hisobotlarda aks ettirish, moliyaviy hisobotni taqdim etish va moliyaviy hisobot tahlili haqida bilimlar berishni qamrab oladi.

Moliyaviy hisobot fani "Moliyaviy buxgalteriya hisobi 1" va "Moliyaviy buxgalteriya hisobi 2"lari yakunlangandan keyin ularning uzviy davomi sifatida o'qitiladigan fan hisoblanadi.

Ushbu fan tarkibida Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS) va auditning xalqaro standartlariga o'tish sharoitida korxona va tashkilotlarda moliyaviy hisobotning konseptual asoslari, moliyaviy hisobotni tuzish, moliyaviy hisobotning shakllari, moliyaviy hisobotning konsolidasiyasi, moliyaviy hisobotni taqdim etish kabi mavzular o'rin olgan.

Fan dasturining muhim xususiyati uning bevosita Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari bo'yicha moliyaviy hisobot asosida yoritilganligi bo'lib hisoblanadi.

Mazkur dastur 60410100- Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha) yo'nalishi bo'yicha o'quv rejaga muvofiq ishlab chiqilgan.

"Moliyaviy hisobot" fani bo'yicha mazkur dastur eng ilg'or tajribalar, dunyodagi 1000 talik reytingda 100 talik ichida bo'lgan universitetlar tajribasi, ilg'or darsliklar, Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari talablari hamda mamlakatimizdagi iqtisodiyot sohasidagi universitetlar tajribalaridan foydalanib tuzildi.

Shuni alohida qayd etish kerakki, fan dasturi ASSA xalqaro tashkiloti talablaridagi "Moliyaviy hisobot" fanining ham talablarini qamrab olgan va qo'yilgan talablarga javob beradi.

O'QUV FANINING MAQSADI VA VAZIFASI

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarda xalqaro standartlar asosida mos

bilim, ko'nikma va malakani shakllantirish hisoblanadi.

Fanning vazifasi - talabalarda moliyaviy buxgalteriya hisobining nazariy va amaliy masalalari bo'yicha ko'nikma va malakalalarni shakllantirishdan iborat hisoblanadi.

Bakalavrlar darajasini olishga da'vogar bo'lgan «Buxgalteriya hisobi va audit» ta'lim yo'nalishlari talabalari "Moliyaviy hisobot" fanidan quyidagilarni bilishlari zarur:

- Moliyaviy hisobotning asosiy formatlari. 1-son BHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim etish" standartining asosiy qoidalarini bilishi;
- MHXSlari talablariga muvofiq moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot formati tuza olishi;
- 1-son BHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim qilish" standartida Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotni tuzish qoidalarini bilishi;
- Pul oqimlari to'g'risidagi hisobotni tuzish usullari, jumladan to'g'ridan-to'g'ri va Bilvosita metodning qo'llay olishi;
- 1-son BHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim qilish" standartida Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotni tuzish qoidalarini bilishi;
- Moliyaviy hisobotga izohlar tushunchasi va mohiyati. Moliyaviy hisotlarga izohlarda aks ettiriladigan axborotlar, ularnng tavsifini bilishi va qo'llay olishi;
- 10-son MHXS "Konsolidasiyalashgan moliyaviy hisobot" standartining asosiy qoidalarini bilishi;
- Moliyaviy holat to'g'risida konsolidasiyalashgan moliyaviy hisobot formati shakllantira olishi;
- Konsolidasiyalashgan foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotni konsolidasiyalash qoidalarini bilishi;
- Pul oqimlari to'g'risidagi hisobotni konsolidasiyalash tartib-qoidalarini bilishi;
- Xususiy kapitalning harakati to'g'risidagi hisobotni konsolidasiyalash tartib qoidalarini bilishi;
- Moliyaviy hisobot transformasiyasi ta'rifi, mohiyati va mazmuni. MHMSlari asosida tuzilgan moliyaviy hisobotni transformasiya qilish tartib qoidalarini bilishi. Parallel hisob tizimini yuritishni bilishi;
- Moliyaviy hisobot koeffisiyentlari hisoblay olishi. Koeffisiyentlarni hisoblash formulalari va ular asosida xulosalar qilishni bilishi.

II. ASOSIY NAZARIY QISM (MA'RUZA MASHG'ULOTLARI)

1-BOB. MOLIYAVIY HISOBOTNING NAZARIY KONSEPTUAL ASOSLARI

1.1-mavzu. Moliyaviy hisobotning xalqaro tavsifi

Umumiy foydalanishdagi moliyaviy hisobot. Moliyaviy hisobotning ta'rifi. Moliyaviy hisobotning maqsadi va vazifalari.

Ilg'or xorijiy adabiyotlarda moliyaviy hisobotning tavsifi.

Moliyaviy hisobot modeli va prosedurasi.

Raqamli hisobot.

1.2-mavzu. Moliyaviy hisobotning konseptual asoslari

Moliyaviy hisobotning konseptual asoslarining mazmuni. Moliyaviy hisobot konseptual asoslarining tarkibiy jabhalari.

Moliyaviy hisobotning sifat tavsifi va moliyaviy hisobot prinsiplari. Fundamental sifat tavsiflar. Moliyaviy axborotlarning sifatini oshiruvchi sifat tavsiflari.

Konsepsiya tushunchasi va uning mohiyati.

Xalqaro standartlarga muvofiq moliyaviy hisobot prinsiplarining tasniflanishi va ularning mohiyati.

1.3-mavzu. Moliyaviy hisobotga doir me'yoriy-huquqiy asoslari

Moliyaviy hisobotga oid me'yoriy-huquiy hujjatlarning mazmuni va tasnifiy asoslari. Me'yoriy-huquqiy hujjatlar iyerarxiyasi.

Buxgalteriya hisobi to'g'risidagi Qonunda moliyaviy hisobotga oid qoidalar.

Moliyaviy hisobotning milliy standartlari (MHMS) mazmuni va tarkibi. MHMSlariga muvofiq moliyaviy hisobot.

O'zbekiston Respublikasi Iqtisodit va moliya vazirligi, Markaziy bank va boshqa vazirlik va idoralarning moliyaviy hisobotga oid me'yoriy-huquqiy hujjatlari.

Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining (MHXS) mazmuni va qo'llanilishi. MHXSlarga muvofiq moliyaviy hisobot. GAAP mazmuni va mohiyati.

1.4-mavzu. Moliyaviy hisobotning elementlari

Moliyaviy hisobotning konseptual asoslari va 1-son MHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim qilish" standartida moliyaviy hisobot elementlari tavsifi.

Buxgalteriya hisobi ma'nosida iqtisodiy resurslar.

MHXSlarida aktivlar, majburiyatlar, daromadlar va xarajatlarga berilgan ta'riflar.

Aktivlarning tasnifi. Uzoq muddatli aktivlar va qisqa muddatli aktivlar.

Majburiyatlar tasnifi. Uzoq muddatli va qisqa muddatli majburiyatlar.

Daromad va xarajatlarning tasnifi. Odatdagi faoliyati bilan bog'liq bo'lgan va odatdagi faoliyati bilan bog'liq bo'lmagan daromadlar va xarajatlar.

Xususiy kapitalning moliyaviy hisobot elementi sifati tavsifi.

Moliyaviy hisobot elementlarini tan olish va baholash.

1.5-mavzu. Moliyaviy hisobotning asosiy formatlari va taqdim etish

Moliyaviy hisobotning asosiy formatlari. 1-son BHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim etish" standartining asosiy qoidalari.

Moliyaviy hisobotni tuzishdan oldin tashkiliy va tayyorgarlik ishlari.

Moliyaviy hisobotni taqdim qilish prosedurasi. Moliyaviy hisobotning tasdiqlanishi. Moliyaviy hisobotni taqdim qilish muddatlari.

Moliyaviy hisobotning tashqi va ichki axborot foydalanuvchilari. Qarorlar qabul qilish.

2-BOB. MOLIYASVIY HOLAT TO'G'RISIDAGI HISOBOTNING MAZMUNI, TUZISH TARTIBI VA TAQDIM QILINISHI

2.1-mavzu. Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotning mazmuni

Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotning mohiyati va ta'rifi. Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotning (buxgalteriya balansi) o'ziga xos xususiyatlari.

1-son BHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim qilish" standartida moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotni tuzish qoidalari.

Buxgalteriya balansining moliyaviy-iqtisodiy operasiyalar ta'sirida o'zgarishi.

2.2-mavzu. Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotni tuzish va taqdim qilish tartibi

1-son MHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim etish" standartiga muvofiq moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotda to'g'ridan-to'g'ri aks ettiriladigan axborotlar qatori. Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotda yoki unga beriladigan ochiqlashlarda qayd qilinadigan axborotlar qatori.

MHXSlari talablariga muvofiq moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot formati. Hisobotning har bir elementi tavsifi.

Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotni taqdim qilish tartibi. Taqdim qilish muddati.

Hisobot davridan keyingi hodisalarni hisobotda aks ettirish.

2.3-mavzu. Mamlaktimizda buxgalteriya balansini tuzish va taqdim qilish

Mamlakatimizda buxgalteriya balansi shakli va unda aks ettirilayotgan axborotlar qatori. Buxgalteriya balansini tuzish tartibi.

Buxgalteriya balansini tuzishda tayyorgarlik ishlari.

Tashkilotlar bilan o'zaro hisob-kitoblar tekshiruvlari.

Sintetik schyotlar bo'yicha oborot vedomosti.

Balans moddalarining inventarizasiyasi.

1-s buxgalteriya dasturida buxgalteriya balansi.

3-BOB. FOYDA YOKI ZARARLAR HAMDA BOSHQA UMUMLASHGAN DAROMADLAR TO'G'RISIDAGI HISOBOT

3.1-mavzu. Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobot mazmuni

Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotning mohiyati va ta'rifi. Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotning o'ziga xos xususiyatlari.

1-son BHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim qilish" standartida Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotni tuzish qoidalari.

Hisobotning birinchi qismi "Foyda yoki zarar"lar, ikkinchi qismi "Boshqa umumlashgan daromadlar" ekanligi va ularning tavsifi.

Mamlakatimizda amalda bo'lgan "Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotning mazmuni va mohiyati. MHXS asosida tuzilgan hisobotning milliy hisobotdan asosiy farqli jihatlari.

3.2-mavzu. Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotni tuzish va taqdim qilish tartibi

Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotni "xarajatlar xarakteri bo'yicha" va "xarajatlarning mo'ljallanganligi bo'yicha" metodi asosida tuzish tartibi.

1-son MHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim etish" standartiga muvofiq Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotda to'g'ridan-to'g'ri aks ettiriladigan axborotlar qatori. Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotda yoki unga beriladigan ochiqlashlarda qayd qilinadtgan axborotlar qatori.

Mamlakatimizda moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobot va unda aks ettirilayotgan axborotlar qatori. Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotni tuzish tartibi.

MHXSlari talablariga muvofiq Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobot formati. Hisobotning har bir elementi tavsifi.

Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotni taqdim qilish tartibi. Taqdim qilish muddati.

Hisobot davridan keyingi hodisalarni hisobotda va ochiqlashlarda aks ettirish.

4-BOB. PUL OQIMLARI TO'G'RISIDAGI HISOBOT

4.1-mavzu. Pul oqimlari to'g'risidagi hisobotning mazmuni

Pul oqimlari to'g'risidagi hisobotning xalqaro va milliy jihatlari. Pul oqimi to'g'risidagi hisobotning maqsadi.

7-son MHXS "Pul mablag'lari harakati to'g'risidagi hisobot" standarti maqsadi va asosiy atamalari tavsifi.

Operasion faoliyatidan pul mablag'larining harakati.

Investision faoliyatdan pul mablag'lari harakati.

Moliyaviy faoliyatdan pul mablag'larining harakati.

Mamlakatimizda amalda bo'lgan pul mablag'larining harakati to'g'risidagi hisobotining mazmuni va mohiyati. MHXS asosida tuzilgan hisobotning milliy hisobotdan asosiy farqli jihatlari.

4.2-mavzu. Pul oqimlar to'g'risidagi hisobotni tuzish va taqdim qilish tartibi

Pul oqimlari to'g'risidagi hisobotni tuzish usullari.

To'g'ridan-to'g'ri metodning mazmuni va qo'llanilishi.

Bilvosita metodning mazmuni va qo'llanilishi.

Amaliy misollar asosida hisobotlarni tuzish.

Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot va foyda yoki zararlar to'g'risidagi hisobot ma'lumotlari asosida to'g'ridan-to'g'ri va bilvosita metodlarni qo'llash formulalari.

1-son BHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim etish" hamda 7-son MHXS "Pul mablag'lari harakati to'g'risidagi hisobot" standartlariga muvofiq hisobotda aks ettirilayotgan axborotlar qatori.

MHXSlari asosida tuzilgan hisobot formati, axborotlarning tavsifi.

Milliy standartlar asosida tuziladigan hisobotning mazmuni va axborotlar qatori.

Pul oqimlari to'g'risidagi hisobotni tasdiqlanishi va taqdim qilish tartibi. Hisobotni taqdim qilish muddati.

5-BOB. XUSUSIY KAPITALNING O'ZGARISHI TO'G'RISIDAGI HISOBOT

5.1-mavzu. Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotning mazmuni

Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotning mohiyati va ta'rifi. Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotning o'ziga xos xususiyatlari.

1-son BHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim qilish" standartida Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotni tuzish qoidalari.

Mamlakatimizda amalda bo'lgan xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotning mazmuni va mohiyati. MHXS asosida tuzilgan hisobotning milliy hisobotdan asosiy farqli jihatlari.

5.2-mavzu. Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotni tuzish va taqdim qilish tartibi

Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotni tuzish tartibi.

1-son MHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim etish" standartiga muvofiq Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotda to'g'ridan-to'g'ri aks ettiriladigan axborotlar qatori. Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotda yoki unga beriladigan ochiqlashlarda qayd qilinadtgan axborotlar qatori.

Mas'uliyati cheklangan jamiyatlar va xususiy korxonalarda xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotni tuzish xususiyatlari.

Aksiyadorlik jamiyatlarida Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotni tuzish xususiyatlari.

MHXSlari muvofiq tuziladigan Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobot formati.

Mamlakatimizda milliy standartlar talablariga muvofiq Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobot shakli. Uni tuzish va taqdim etish tartibi.

6-BOB. MOLIYAVIY HISOBOTGA IZOHLAR VA BOSHQA TUSHUNTIRISHLAR HAMDA MOLIYAVIY HISOBOTNING QO'SHIMCHA SHAKLLARI

6.1-mavzu. Moliyaviy hisobotga izohlar va boshqa tushuntirishlar

Moliyaviy hisobotga izohlar tushunchasi va mohiyati. Moliyaviy hisotlarga izohlarda aks ettiriladigan axborotlar, ularning tavsifi.

Hisob siyosatining qisqacha tavsifi.

Moliyaviy hisobotga tushuntirishlar.

Xalqaro standartlarga muvofiq IFRIClar va ularning moliyaviy hisobotlarni ochiqlashlardagi roli.

6.2-mavzu. Moliyaviy hisobotning qo'shimcha shakllari

Moliyaviy hisobot qo'shimcha shakllarini belgilashda kompaniyalarning mustaqilligi.

Daromadlar to'g'risidagi hisobot mazmuni va tuzilishi. Taqsimlanmagan foyda to'g'risidagi hisobot.

Mulk, yer, bino plant (Plant) va mashina va asbob-usunalarning harakati to'g'risidagi hisobot mazmuni va tuzilishi. Nomoddiy aktivlar harakati to'g'risidagi hisobot mazmuni va tuzilishi.

Segmental moliyaviy hisobot.

7-BOB. MOLIYAVIY HISOBOT KONSOLIDASIYASI VA MOLIYAVIY HISOBOT TRANSFORMASIYASI

7.1-mavzu. Konsolidasiyalashgan moliyaviy hisobot tushunchasi va asosiy qoidalari

Biznes birlashuvi. Assosiasiyalashgan kompaniyalarda investisiyalar va qo'shma korxonalar. Integrasiyalashgan moliyaviy hisobot tushunchasi.

Konsolidasiyalashgan moliyaviy hisobot ta'rifi va mohiyati. 10-son MHXS "Konsolidasiyalashgan moliyaviy hisobot" standartining asosiy qoidalari.

Konsolidasiyalashning umumiy qoidalari.

7.2-mavzu. Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot konsolidasiyalash

Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotni konsolidasiyalash bosqichlari. Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot ko'rsatkichlarini konsolidasiyalash. Konsolidasiyalash qoidalari.

Sho'ba kompaniyasining xarid sanasida sof aktivlarini aniqlash tartibi. Gudvill hisobi. Nazorat qilinmaydigan qatnashish hissasini aniqlash tartibi. Guruhning taqsimlanmaydigan foydasini hisoblash tartibi. Guruhning qayta baholash rezervi.

Moliyaviy holat to'g'risida konsolidasiyalashgan moliyaviy hisobot formati. Konsolidasiya bo'yicha korrektirovkalar. Guruh ichida asosiy vositalarni uzatish operasiyalari. Devidendlar.

7.3-mavzu. Konsolidasiyalashgan foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotni konsolidasiyalash

Konsolidasiyalashgan foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotni konsolidasiyalash qoidalari.

Guruhning tushumi. Guruhning sotish tannarxi. Realizasiya qilinmagan foyda. Guruhning operasion daromadlari va xarajatlari. Gudvilning qadrsizlanishi. Soliqqacha jami guruh foydasi. Davr davomida jami guruh foydasi, shu jumladan

nazorat qilinmaydigan hissasi, bosh kompaniyaning aksiyadorlariga oid foydasi. Guruhning davr davomida jami umumlashgan daromadi.

Guruhning foyda yoki zararlar to'g'risida konsolidasiyalashgan hisoboti.

7.4-mavzu. Boshqa hisobot shakllarini konsolidasiyalash

Pul oqimlari to'g'risidagi hisobotni konsolidasiyalash. Xususiy kapitalning harakati to'g'risidagi hisobotni konsolidasiyalash.

Konsolidasiyalashgan moliyaviy hisobotga izohlar, ochiqlashlar, hisob siyosatining qisqacha tavsifi va tushuntirishlar.

7.5-mavzu. Moliyaviy hisobot transformasiyasi

Moliyaviy hisobot transformasiyasi ta'rifi, mohiyati va mazmuni. MHMSlari asosida tuzilgan moliyaviy hisobotni transformasiya qilish. Parallel hisob tizimini yuritish.

Transformasiya jarayonining asosiy muhim qoidalari.

Moliyaviy hisobotni transformasiya qilish bosqichlari.

Parallel hisob yuritish sxemasi.

Tayyorgarlik ishlarini amalga oshirish. Transformasiya jarayoni prosedurasi. Natijaviy bosqich.

Transformasiyalangan moliyaviy hisobot formatlari.

7.6-mavzu. Moliyaviy hisobot koeffisiyentlari

Moliyaviy hisobot koeffisiyentlari tushuncha. Koeffisiyentlarni hisoblash formulalari va ular asosida xulosalar qilish. Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot koeffisiyentlari.

Samaradorlikning asosiy kalitli ko'rsatkichlari va ularni hisoblash tartibi

III. AMALIY MASHG'ULOTLARLAR BO'YICHA KO'RSATMA VA TAVSIYALAR
(Amaliy mashg'ulotlar)

Amaliy mashg'ulotlar uchun kuyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Moliyaviy hisobotning xalqaro tavsifi
2. Moliyaviy hisobotning konseptual asoslari
3. Moliyaviy hisobotga doir me'yoriy-huquqiy asoslari
4. Moliyaviy hisobotning elementlari
5. Moliyaviy hisobotning asosiy formatlari va taqdim etish
6. Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotning mazmuni
7. Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotni tuzish va taqdim qilish tartibi.
8. Mamlaktimizda buxgalteriya balansini tuzish va taqdim qilish

9. Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobot mazmuni

10. Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotni tuzish va taqdim qilish tartibi

11. Pul oqimlari to'g'risidagi hisobotning mazmuni

12. Pul oqimlar to'g'risidagi hisobotni tuzish va taqdim qilish tartibi

13. Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotning mazmuni

14. Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotni tuzish va taqdim qilish tartibi

15. Moliyaviy hisobotga izohlar va boshqa tushuntirishlar

16. Moliyaviy hisobotning qo'shimcha shakllari

17. Konsolidasiyalashgan moliyaviy hisobot tushunchasi va asosiy qoidalari

18. Moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot konsolidasiyalash

19. Konsolidasiyalashgan foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotni konsolidasiyalash

20. Boshqa hisobot shakllarini konsolidasiyalash.

21. Moliyaviy hisobot transformasiyasi

22. Moliyaviy hisobot koeffisiyentlari

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. MUSTAQIL TA'LIM

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Moliyaviy hisobot konsepsiya, konseptual asoslar va prinsiplar tushunchasi
2. Buxgalteriya hisobi to'g'risidagi Qonun hamda milliy va xalqaro standartlarda, shuningdek ilg'or xorijiy darsliklarda moliyaviy hisobotga berilgan ta'riflar
3. Oraliq moliyaviy hisobot mazmuni, tarkibi va tuzilishi
4. Moliyaviy hisobotning hozirgi holati va uni takomillashtirish yo'nalishlari
5. Uzoq muddatli aktivlarni tan olish, baholash va ularning moliyaviy hisoboti
6. Joriy aktivlarni tan olish, baholash va moliyaviy holat to'g'risidagi hisobotda aks ettirish masalalari
7. Majburiyatlarni tan olish, baholash va ularning moliyaviy hisoboti metodologik masalalari
8. Konseptual asoslarda iqtisodiy resurslar va ularning tavsifi
9. Hisobot davridan keyingi hodisalar va ularni hisobotlarda va ochiqlashlarda aks ettirish
10. Buxgalteriya hisobi baholashlaridagi o'zgarishlar va xatolar hamda ularni moliyaviy hisobotda aks ettirish
11. Davlat yordamlari to'g'risidagi axborotlarni ochiqlash
12. Shartli majburiyatlar va shartli aktivlarni ochiqlashlarda aks ettirish
13. Opreasion segmentlar va moliyaviy hisobotlar

14.Kichik biznesda moliyaviy hisobot
15. Tugallanayotgan faoliyat va uning natijalarini moliyaviy hisobotda aks ettirish
16. MHXSlariga birinchi o'tilayotgan korxonalarda moliyaviy hisobot
17. Aksiyaga foydani hisoblash tartibi va moliyaviy hisobotda aks ettirish
18. Aksiya asosida to'lovlar va moliyaviy hisobot
19. Biznesni birlashtirish va moliyaviy hisobot
20. Konsolidasiyalashgan moliyaviy hisobotda hisobot moddalarini jamlash qoidalari, to'g'irlovchi yozuvlar
21.Banklarda konsolidasiyalashgan hisobot
22.O'zbekistonda moliyaviy hisobot konolidasiyasiga doir kompaniyalar misollari
23.Yirik xolding kompaniyalarning konsolidasiyalashgan moliyaviy holat to'g'risidagi hisoboti
24.O'zbekistonda yirik xolding kompaniyalarining foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlari to'g'risidagi konsolidasiyalashgan moliyaviy hisoboti
25. Yirik xolding kompaniyalarning moliyaviy hisoboti tahlili va uning xulosalari

Mustakil o'zlashtiriladigan mavzular buyicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

V.FAN BO'YICHA KURS ISHI (LOYIHASI)

Fan bo'yicha kurs ishi ko'zda tutilmagan.

VI.Ta'lim natijaari/Kasbiy kompetensiyalari

Talaba bilishi kerak:

Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga quyidagi talablar qo'yiladi:

- o'quv jarayonini tashkil etish usullarini ;
- mustaqil ta'lim va ilmiy-tadqiqot ishlarini tashkil etishni;
- buxgalter kasbi rivojlanish tarixini bilish;
- xalqaro buxgalteriya tashkilotlarini faoliyatini tahlil qilishni;
- moliyaviy hisobot elementlari: aktivlar, majburiyatlar, xususiy kapital ta'rifi va mazmuni, tan olinishi hamda baholanishi tartibini bilishi;
- moliyaviy hisobot elementlari: daromadlar va xarajatlarning ta'rifi, mazmuni, tan olinishi hamda baholanishini bilishi;
- Moliyaviy hisobotning ta'rifi va moliyaviy hisobotning maqsadi va vazifalarini bilishi;
- Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining (MHXS) mazmuni bilishi va qo'llay olishi;
- Moliyaviy hisobot elementlarini tan olish va baholash tartibini bilishi;
- Moliyaviy hisobotning asosiy formatlari. 1-son BHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim etish" standartining asosiy qoidalarini bilishi;
- 1-son BHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim qilish" standartida moliyaviy

holat to'g'risidagi hisobotni tuzish qoidalarini bilishi;
- MHXSlari talablariga muvofiq moliyaviy holat to'g'risidagi hisobot formati tuza olishi;
- 1-son BHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim qilish" standartida Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotni tuzish qoidalarini bilishi;
- 1-son MHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim etish" standartiga muvofiq Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotda to'g'ridan-to'g'ri aks ettiriladigan axborotlar qatorin bilishi va amaliy qo'llay olishi;
- Foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotda yoki unga beriladigan ochiqlashlarda qayd qilinadtgan axborotlar qatorini bilishi va amaliy qo'llay olishi;
- 7-son MHXS "Pul mablag'lari harakati to'g'risidagi hisobot" standarti maqsadi va asosiy atamalari tavsifini bilishi;
- Pul oqimlari to'g'risidagi hisobotni tuzish usullari, jumladan to'g'ridan-to'g'ri va Bilvosita metodning qo'llay olishi;
- MHXSlari asosida pul oqimiga doir tuzilgan hisobot formati, axborotlarning tavsifi;
- Pul oqimlari to'g'risidagi hisobotni tasdiqlanish va taqdim qilish tartibini bilishi;
- Hisobotlarni taqdim qilish muddatilarini bilishi, kechchikkan taqdirda qo'llaniladign jazo tadbirlaridan xabardor bo'lishi;
- 1-son BHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim qilish" standartida Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotni tuzish qoidalarini bilishi;
- 1-son MHXS "Moliyaviy hisobotni taqdim etish" standartiga muvofiq Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotda to'g'ridan-to'g'ri aks ettiriladigan axborotlar qatori hamda Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotda yoki unga beriladigan ochiqlashlarda qayd qilinadtgan axborotlar qatorini bilishi va qo'llay olishi;
- Mas'uliyati cheklangan jamiyatlarda va xususiy korxonalarda xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotni tuzish xususiyatlarini bilishi va tuza olishi;
- Aksiyadorlik jamiyatlarida Xususiy kapitalning o'zgarishi to'g'risidagi hisobotni tuzish xususiyatlarini bilishi va qo'llay olishi;
- Moliyaviy hisobotga izohlar tushunchasi va mohiyati. Moliyaviy hisotlarga izohlarda aks ettiriladigan axborotlar, ularnng tavsifini bilishi va qo'llay olishi;
- Daromadlar to'g'risidagi hisobot mazmuni va tuzilishi. Taqsimlanmagan foyda to'g'risidagi hisobotlarni formatini shakllantira olishi;
- Mulk, yer, bino plent (Plant) va mashina va asbob-usunalarning harakati to'g'risidagi hisobotlarning hamda Nomoddiy aktivlar harakati to'g'risidagi hisobot mazmuni va tuzilishini shakllantira olishi;
- Segmental moliyaviy hisobotni tuzish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

- 10-son MHXS "Konsolidasiyalashgan moliyaviy hisobot" standartining asosiy qoidalarini bilishi;
- Moliyaviy holat to'g'risida konsolidasiyalashgan moliyaviy hisobot formati shakllantira olishi;
- Konsolidasiyalashgan foyda yoki zararlar hamda boshqa umumlashgan daromadlar to'g'risidagi hisobotni konsolidasiyalash qoidalarini bilishi;
- Guruhning foyda yoki zararlar to'g'risida konsolidasiyalashgan hisobotini shakllantira olishi;
- Pul oqimlari to'g'risidagi hisobotni konsolidasiyalash tartib-qoidalarini bilishi;
- Xususiy kapitalning harakati to'g'risidagi hisobotni konsolidasiyalash tartib qoidalarini bilishi;
- Konsolidasiyalashgan moliyaviy hisobotga izohlar, ochiqlashlar, hisob siyosatining qisqacha tavsifi va tushuntirishlar bera olishi;
- Moliyaviy hisobot transformasiyasi ta'rifi, mohiyati va mazmuni. MHMSlari asosida tuzilgan moliyaviy hisobotni transformasiya qilish tartib qoidalarini bilishi. Parallel hisob tizimini yuritishni bilishi;
- Transformasiya jarayonining asosiy muhim qoidalari.
- Transformasiyalangan moliyaviy hisobot formatlarini tuza olishi;
- Moliyaviy hisobot koeffisiyentlari hisoblay olishi. Koeffisiyentlarni hisoblash formulalari va ular asosida xulosalar qilishni bilishi.
- Samaradorlikning asosiy kalitli ko'rsatkichlari va ularni hisoblash tartibini bilishi.

VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

ASOSIY ADABIYOTLAR:

1. S.Tashnazarov. Moliyaviy buxgalteriya hisobi 1 [Matn]: darslik/SamISI – Samarqand.: "STEP – SEL" MChJ nashriyoti, 2023 -580 bet.
2. Urazov K.B., Po'latov M.E. Buxgalteriya hisobi. Darslik. –T.: «Innovasion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi», 2020, 564 bet.
3. Tashnazarov S.N. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari: Oliy o'quv yurtlari magistratura mutaxassisliklari uchun darslik. – Toshkent: «IQTISOD-MOLIYA», 2019. – 584-b. https://www.academia.edu
4. Toshmatov N. Buxgalteriya hisobi nazariyasi. Darslik. – T.: "O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati" nashriyoti, 2019. 376 bet.
5. Urazov K.B. Moliyaviy hisob va hisobot. O'quv qo'llanma.- T.: "Innovasion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2020. 408 bet

QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR:

6. O'zbekiston Respublikasining «Buxgalteriya hisobi to'g'risida»gi Qonuni. 2016 yil 13 aprel, № O'RQ-404. https://lex.uz/acts/2931253.
7. O'zbekiston Respublikasining Soliq Kodeksi (yangi tahriri). Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 31.12.2019 y., 02/19/SK/4256-son. http://www.lex.uz/docs/4674902.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida» Qarori. 2020 yil 9 fevral. PQ-4611-son.
9. International Financial Reporting Standards. www.ifrs.org/issued-srandards/list of-standards/ 2018.
10. Mejdunarodnыye standartы finansovoy otchetnosti. http://www.ifrs.org.ua/mezhdunarodny-e-standarty-finansovoj-otchyotnosti/
11. IFRS and US GAAP: Similarities and differences. 2015. www.pwc.com
12. Tashnazarov S.N. Moliyaviy hisobotning nazariy va metodologik asoslarini takomillashtirish. Monografiya. - Publisher SIA OmniScriptum Publishing. GlobeEdit Publishing house. 2018. 280 p. ISBN-13:978-613-8-24050-1
13. Price water house Coopers. Vse prava zaщiщyenы. Etot material podgotovlen Akademiyey PwC dlya ekzamenov DipIFR v 2018 godu. 0320-b.
14. Hermanson, Roger H. Accounting: a business perspective. Irwin. USA. 1996. 339-340-b. Accounting Principles: A Business Perspective Paperback – February 16, 2018.
15. R.Dusmuradov. Buxgalteriya hisobi nazariyasi. Darslik. 2013 y. http://www.agriculture.uz/ebooks/detail/823

Axborot manbaalari (Internet saytlari)

16. www.gov.uz (Uzbekistan Respublikasi xukumat portali)
17. www.mf.uz (Uzbekistan Respublikasi Moliya vazirligi)
18. www.ziyonet.uz (Axborot ta'lim tarmogi)
19. www.lex.uz (Uzbekistan Respublikasi konun xujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi)
20. www.stat.uz (Uzbekistan Respublikasi Statistika Kumitasi)
21. www.soliq.uz (Uzbekistan Respublikasi Solik Kumitasi)
22. www.accountingtools.com (Buxgalterlar uchun kullanmalar sayti)
23.www.ifrs.org (Moliyaviy xisobotning xalkaro standartlari fondi sayti)

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.

Fan/modul uchun ma'sullar:

Tashnazarov Samiddin Nizamovich – SamISI, "Buxgalteriya hisobi" kafedrasi mudiri, professor, i.f.d.

Taqrizchilar:

Z.X.Abdullayev - Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti Samarqand filiali ilmiy ishlar va innovasiyalar bo'yicha direktor o'rinbosari, PhD

S.Isanov - "Mini Max Finance" MChJ buxgalterlik tashkiloti bosh hisobchisi.